

12 Svartåmynningen

En brun kärrbökshona jagar över strandängarna.

Foto Patrik Brundin

Kring Svartåns mynning i Roxen utbreder sig vidsträckt strandängar och grunda vattenområden. Området drar till sig stora mängder våtmarksfåglar och klassas därför som en våtmark av internationell betydelse.

Svartåmynningens naturreservat är en fågelmagnet där du kan träffa på de flesta av våra våtmarksfåglar. Området beskrivs bäst som ett storslaget strandängslandskap, där det förutom betade strandängar finns såväl täta vassar som öppna stränder. För fågelskådare är Svartåmynningen besöksvärd året om och över 250 fågelarter har observerats i området. Svartåmynningen är en del av Västra Roxen, som pekas ut som mycket värdefullt i den internationella våtmarkskonventionen, den så kallade Ramsarkonventionen.

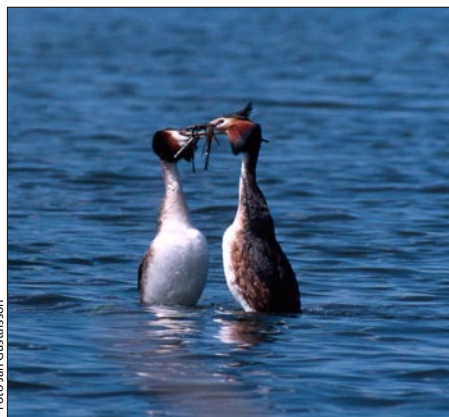
Foto Uno Johansson

Rödspov, en symbol för en lyckad skötsel av strandängarna.

Strandängar och vass

På de öppna strandängarna häckar gulärlor och vadarfåglar som tofsvipa och rödbena. Den sällsynta rödspoven har här en av sina få häckningsplatser på fastlandet norr om Skåne. Grönben, svartnäppa, gluttnäppa och brushane är förbiflyttande arter som rastar på strandängarna. I maj kan man få se brushanspel. Strandängarna sköts genom bete och slåtter vilket ger en varierad flora där också lågvuxna örter får en chans, bland annat ovanliga växter som strandviol, strandbräsa och dvärgmåra.

På grunt vatten innanför vassbältet finns ofta en mosaik av öppet vatten och högvuxna våtmarksväxter som vasstarr, gul svärdsilja, jättegröe, kalmus och blomvass. De blöta delarna innanför vassen, den så kallade blå bården, är omtyckt av ånder som gräsand, ärta, snatterand, kricka och skedand. I den täta vassen bygger brun kärrhök sitt bo. Här bor också rörsångare, trastsångare, sävsparv, sothöna, vattenrall och rördrom.

Skäggdoppingpar under vårens "parningsdans".

Foto Jan Gustafsson

Ärta trivs i den "blå bården" mellan vass och strandäng.

Foto Uno Johansson

Sättunaviken

Foto Uno Johansson

Kollektivt fiskafänge

Fiskätande fåglar har ett gott öga till Roxen som är en grund näringsrik sjö med en hög fiskproduktion. Skäggdopping och storskarv är vanliga och under sensommar och tidig höst ansluter skarvar från annat håll för att fiska. Roxen är sedan länge känd för att stora flockar med storskrak samlas här under senhösten för gemensamt fiske. En flock storskrakar driver tillsammans ihop ett stim av fiskar för att lättare kunna hugga in på härligheten. Vattnet kan riktigt koka av fisk och storskrak, samtidigt som gråtrutarna ovanifrån försöker snappa åt sig av överflödet.

Delta och slåtteräng

Strandängslandskapet är såväl en geologisk formation som ett verk av människan. Den flacka halvön som utbreder sig söder om dagens åmynning är ett delta. Det är uppbyggt av jord som Svartån under årtusenden spolat med sig ut i Roxen. Den gamla åfåran som slingrade sig mitt i halvön kan fortfarande skönjas. Utan människan och hennes boskap skulle sumpskogen dock stå tät längs de låglänta stränderna. Från 1600-talet och framåt finns det kartor som visar att den stora flacka deltabildningen utgjorde en sammanhållen slåtteräng. Ångsbruket fortsatte i delar av området en bit in på 1900-talet för att sedan ersättas av betesdrift.

I reservatet finns två besöksområden med fågeltorn. Vid Nybro blir vattnet först isfritt och du har en bra vy över strandängarna. Besöksområdet har anpassats för rörelsehindrade. Vid Sättunaviken i söder ser man ofta fåglarna på nära håll vilket gör den platsen till mångas favorit.

Åk mot Berg. För att komma till Sättunavikens besöksområde svänger du höger, mitt för vägen mot Kåga. Skyltat till "Fågeltorn".

Avtagsvägen till besöksområdet vid Nybro ligger ca 500 m längre fram på Bergsvägen. Här är det skyltat till reservatet.